

Основи патрулювання (службові ситуації)

1. Службові ситуації:
 1. Перевірка документів
 2. Розпивання алкоголю
 3. Вчинення насильства в сім'ї
 4. Стихійна торгівля
 5. Грабіж / Розбій
 6. План перехоплення
 7. Тіло без ознак життя
 8. Масові заворушення
 9. Стихійні лиха
 10. Вибухові речовини
2. Практичні поради для поліцейського

1. Перевірка документів

ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ

- Звертаємось наступним чином:

"Добрий день (ранок, вечір, ніч), посада звання ім'я. Як я можу до Вас звертатися? *причина зупинки чи причина звертання*

Будь ласка надайте свої документи на перевірку"

- У випадку, якщо особа надає документи, перевірити їх, та прийняти відповідне рішення щодо подальших процесуальних дій.

- У випадку, якщо людина цікавиться причиною перевірки, повідомити, що " Згідно п. 2 ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію» поліцейський має право перевірити документи у громадянина для встановлення особи у разі підозри у вчиненні правопорушення. У мене є вмотивована підозра, що Ви вчинили адміністративне/кримінальне правопорушення, передбачене...
або наприклад: "Ваша зовнішність схожа за описом на орієнтування.»
- Пояснити, що завданням поліції є боротьба с правопорушеннями та дотриманням законності, просимо громадянина співпрацювати з вами.

- Якщо після цього громадянин:

1. #Заявляє про незаконність перевірки#

- Повторно повідомити про право працівника поліції на перевірку документів згідно п.2 ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію»
- Нагадати, що в разі його незгоди з вашими діями, громадянин завжди зможе їх оскаржити, а також про те, що ведеться відеофіксація бесіди.

2. #Просить назвати причину перевірки#

- Називаємо причину перевірки: підозра в скоєні правопорушення, або наявні фактичні данні у вчиненні правопорушення даної особи.

3. #Заявляє про те, що документи забуті дома, або на даний момент відсутні#

- Пропонуємо зв'язатися з родичами або знайомими, які могли б привезти документи.
- Також можливо перевірити особу через чергового або планшет, для цього потрібно максимально інформативно опитати особу: ПІБ, дата народження, прописка, а потім співставити с даними з бази даних. Якщо всі данні співпадають, то є висока вірогідність того, що особа надала правдиві данні.
- Також є можливим засвідчити особу громадянина, якщо є поряд його знайомі, які підтверджують його особу та можуть засвідчити власні особи, однак такі особи повинні мати документ, що посвідчує особу.

4. #Заявляє, що у нас в країні не паспортний режим#

- Погоджуємось, та повідомляємо, що вимога стосується надати документи для встановлення особи, а не виключно паспорт. Цим документом може бути будь який документ, який посвідчує особу.

5. #Просить ознайомити з орієнтуванням або іншим документом, згідно якого просять пред'явити документи#

- Повідомляємо, що для перевірки документів працівнику поліції достатньо вмотивованої підозри, і так як особа на даний момент не є затриманою, то працівник поліції не зобов'язаний її ознайомлювати з будь якими документами, в той же час ще раз повторюєте причину перевірки.

6. #Особа швидко показала та сховала посвідчення, не давши можливості ознайомитись з даними, вказаними в документі#

- Пояснюємо особі, що ці дії не можна вважати перевіркою документів. Також просимо надати документи повторно на час, достатній для ознайомлення з ними.

- У разі, якщо особа так і не надає документи та не йде на співпрацю, повідомляємо, що ви є працівником поліції та несете службу з охорони громадського порядку, і у випадку, якщо особа не надасть документи, ви будете вимушені це розглядати як злісну непокору законній вимозі працівника поліції і скласти на порушника адміністративні матеріали.

Оскільки у особи відсутні документи або вона їх не надає, то протокол на місці скласти не вдасться і Ви маєте право її затримати та доставити до відділку для встановлення особи.

Для застосування такого алгоритму вимога пред'явити документи має прозвучати не менше 3х разів.

2. Розпиття алкоголю або поява

в п'яному вигляді

ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ

- підходимо, вітаємось, починаємо розмову, оцінюємо ситуацію
- у розмові, бажано отримати визнання підозрюваного “так трохи випиваємо”/“трохи випив”, натомість уникаємо довгих бесід, завжди діємо з позиції контролю
- повідомляємо особі (кожній окремо) суть вчинюваного (вчиненого) правопорушення:
 - Вами вчинено розпивання _____, що є алкогольним/слабоалкогольним напоєм, у _____, що є публічним місцем
 - Вами вчинено появу в громадському місці у п'яному вигляді, що образило людську гідність і громадську мораль

Продовження...

- просимо Вас негайно припинити дане правопорушення, інакше вимушені будемо притягнути Вас до адміністративної відповідальності, що передбачає усне попередження або накладення штрафу від 17 до 85 грн.
- попереджаємо, за умови негайного припинення: “знищення” алкоголю або “піти з громадського місця”, ми обмежимося усним зауваженням.
- вимушені притягнути Вас до адміністративної відповідальності, для цього маю скласти протокол, будь-ласка надайте документи, що посвідчують особу
- роз’яснюємо права особи, яка притягується до адміністративної відповідальності
- складаємо протокол АБО: вимагаємо пред’явити документи
- попереджаємо про можливість затримання правопорушника для встановлення особи
- затримання для встановлення особи – див. відповідний розділ

3. Вчинення насильства в сім'ї

ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ

- Розподіляємо ролі. Визначемось, хто буде виступати контактуючим (комунікатором), а хто прикриваючим поліцейським.
- вітаємось, інформуємо про виклик, що надійшов .
- Один із поліцейських (комунікатор), ініціює спілкування.

- комунікатор наполягає на необхідності зайти до приміщення з метою:
 - підтвердити чи спростувати подію насильства згідно повідомленого
 - перевірити стан потерпілого
 - надати посильну допомогу всім сторонам,
 - переконатись у відсутності заподіяння тілесних
 - Інформуємо, що не підемо, не переконавшись у відсутності конфлікту/загрози життю чи здоров'ю у сім'ї.
- за потреби, попереджаємо про існування обґрунтованих підозр в існуванні загрози життю і здоров'ю потерпілого, що дає підстави зайти до житла особи без її згоди

- напарник опитує сусідів на предмет підтвердження випадків сімейних сварок чи насильства, наявності скарг на поведінку підозрюваного
- у житлі, вжити заходів для негайного припинення неправомірних дій та деескалації конфлікту; дієвим способом є розведення сторін конфлікту;
- надати домедичну допомогу
- завжди тримаємо напарника у полі зору
- з жінкою спілкується жінка-поліцейський
- з'ясувати суть конфлікту, як часто виникають сварку, чи є претензії у сторін одна до одної

- якщо завдано побої чи тілесні ушкодження, викликати СОГ та повідомити дільничного
- опитати всіх членів сім'ї та перебуваючих у житлі осіб
- прийняти від потерпілого заяву про вчинення сімейного насильства або заяву про відсутність претензій
- оформити адміністративний протокол або акт (у довільній формі) про відсутність претензій
- попередити правопорушника про суворішу відповідальність у випадку повторення вчинення ним сімейного насильства
- затримання правопорушника у разі потреби

4. Стихійна торгівля

ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ:

- підходимо, вітаємось, починаємо розмову
- у розмові, бажано отримати визнання підозрюваного “так трохи маю товару продати”, натомість уникаємо довгих бесід, завжди діємо з позиції контролю
- переконуємось у відсутності відповідного дозволу на здійснення торгівлі
- повідомляємо особі (кожній окремо) суть вчинюваного (вчиненого) правопорушення:
- Вами вчинено продаж товарів з рук на вулиці (...), тобто торгівлю у невстановленому місці

ПОЛІЦІЯ

- просимо Вас негайно припинити дане правопорушення, інакше вимушені будемо притягнути Вас до адміністративної відповідальності, що передбачає накладення штрафу від 17 до 119 грн. з можливою конфіскацією предметів торгівлі
- вимушені притягнути Вас до адміністративної відповідальності, для цього маю скласти протокол, будь-ласка надайте документи, що посвідчують особу
- роз'яснюємо права особи, яка притягується до адміністративної відповідальності
- складаємо протокол АБО: вимагаємо пред'явити документи
- попереджаємо про можливість затримання правопорушника для встановлення особи
- затримання для встановлення особи – див відповідний розділ

5. Грабіж / Розбій

ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ

- отримуємо виклик від чергового “ЦУНАМІ”;
- одразу викликаємо ще один патруль, якщо “ЦУНАМІ” направило тільки один;
- прибуваємо на місце скоєння злочину;
- знаходимо потерпілого;

- ВИЗНАЧАЄМО МОЖЛИВИХ ОЧЕВИДЦІВ;
- ШВИДКО ОПИТУЄМО ПОТЕРПІЛОГО, ДІЗНАЄМОСЯ ПРИКМЕТИ ПІДОЗРЮВАНИХ ОСІБ І МОЖЛИВИЙ ЇХ ПОДАЛЬШИЙ НАПРЯМ РУХУ;
 - МОЖЛИВО ПІДСАДИТИ ПОТЕРПІЛОГО ДО ДРУГОГО ПАТРУЛЬНОГО АВТОМОБІЛЯ, ЯКЩО ПАТРУЛЬНІ ШВИДКО ПРИБУЛИ НА ВИКЛИК І Є МОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНЦІВ. РОБИМО ЦЕ ТІЛЬКИ В ДІЙСНО НЕОБХІДНИХ ВИПАДКАХ, ПАМ'ЯТАЄМО ПРО НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ ПОТЕРПІЛОГО.
- ПЕРЕДАЄМО ІНФОРМАЦІЮ ПО РАЦІЇ ДЛЯ ІНШИХ ПАТРУЛІВ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ОСІБ, СХОЖИХ ЗА ПРИКМЕТАМИ;

- Один екіпаж одразу починає переслідування по гарячих слідах, інший екіпаж – залишається на місці вчинення злочину для виявлення можливих матеріальних доказів, відібрання пояснень у очевидців,
- у випадку затримання підозрюваного патрульними (іншими патрулями):
 - отримуємо підтвердження від заявника про вчинення злочину саме цими особами (показуємо підозрюваного потерпілому);
 - здійснюємо всі заходи для збереження доказової бази (не допускаємо викидання викрадених речей підозрюваним);
 - передаємо підозрюваного СОГ;
 - після прибуття СОГ, допомагаємо слідчому.

- якщо підозрюваного не вдалося затримати по гарячих слідах:
 - заспокоюємо потерпілого;
 - радимо звертатися із заявою про вчинення злочину до відповідного відділення МВС.

6. План перехоплення

ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ

- підтвердити отримання інформації про ініціацію плану «Перехоплення»;
- невідкладно одягти засоби індивідуального захисту (бронезилет);
- прибути на закріплену відповідно до оперативного плану локацію, про що доповісти черговому; у разі перебуванні на перерві, негайно її завершити; у разі виконання іншого завдання, завершити його за такої можливості, або повідомити чергового про неможливість завершити поточне завдання;

- обслідувати точку локації, про що доповісти оперативному черговому;
- перевіряти транспортні засоби, схожі за маркою та кольором, а також здійснювати нагляд за дорожнім рухом в частині виявлення транспортних засобів злочинців відповідно до орієнтування;
- в разі виявлення чи переслідування підозрілих осіб або злочинців, з метою організації заходів щодо їх затримання та інформування керівництва, негайно інформувати оперативного чергового;
- залишатись на визначеній локації допоки не буде отримано інших команд від чергового або безпосереднього командира;

В разі введення в дію оперативного плану “Перехоплення” патрульному наряду ЗАБОРОНЕНО:

- залишати квадрат патрулювання та територію (пост), закріплену відповідним планом, без спеціальної команди;
- робити перерву для вживання їжі до закінчення заходів по розшуку та затриманню підозрюваних осіб або злочинців;
- здійснювати реагування на незначні адміністративні правопорушення;

ПАМ'ЯТАЄМО,

що обмін радіоповідомленнями здійснюється
на відкритих частотах і може
прослуховуватись третіми особами.

7. Тіло без ознак життя

ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ

- Підтвердити прийняття виклику або повідомити чергового про виявлення тіла, що не подає ознак життя
- Звернутись до особи, встановити наявність чи відсутність реакції на вербальне спілкування
- За наявної реакції, встановити стан особи (з її слів) та шляхом візуального огляду
- Якщо особа скаржиться на погане самопочуття, викликати швидку (напарник 1) та надати домедичну чи іншу допомогу (напарник 2)

- Встановити родичів чи близьких особи, зв'язатись з ними
- За відсутності реакції, перевірити пульс особи та інші ознаки життя (дихання, реакція зіниць на світло)
- Якщо ознак життя не виявлено, викликати СОГ, швидку, не переміщати тіло, забезпечити збереження положення тіла.
- Вжити заходів для охорони місця події
- Здійснити огляд місця події для того, щоб у випадку необхідності (злива, сильний вітер) зберегти докази
- Очікувати приїзду швидкої і СОГ, доповісти їм ситуацію
- У разі неприбуття швидкої до особи з певних соціальних категорій, доставити таку особу до найближчого приймального відділення медичного закладу

8. Групові порушення публічного порядку

Припинення групових порушень публічного порядку здійснюються рішучими діями поліцейського, шляхом:

- поділу натовпу на дрібні групи,
- відділення їх одна від одної і розсіювання.
- виявлення організаторів і активних учасників заворушень

Прим.: Коли негайне затримання організаторів і активних учасників заворушень неможливо або небажано, поліцейські обмежуються встановленням їх особи для подальшого нагляду та затримання в найбільш відповідний для цього час

Доповідь черговому і старшому наряду про конфліктну ситуацію

- характер, місце і час виникнення конфліктної ситуації;
- причини її виникнення;
- контингент і кількість учасників конфлікту;
- кількість присутніх громадян та їх ставлення до конфлікту.

9. Стихійні лиха

При повенях або зсувах поліцейський повинен:

- доповісти про це оперативному черговому для оповіщення посадових осіб державних органів і населення про загрозу затоплення;
- сприяти евакуації із зони затоплення населення (у першу чергу дітей, жінок, літніх людей та хворих) і майна;
- забезпечити порядок на переправі населення із затоплюваних районів;
- організувати охорону майна залишеного без нагляду;
- з метою припинення неправдивих чуток та попередження паніки серед населення виносити на місці усне попередження особам, які їх поширюють, а в разі невиконання - застосовувати передбачені законом заходи примусу.

При землетрусі поліцейський повинен:

- з'ясувати обстановку в районі своєї території обслуговування та доповісти оперативному черговому;
- позначити місця, небезпечні для руху транспорту і пішоходів, і забезпечити безпеку їх прямування;
- ужити заходів для порятунку людей і майна, виведення потерпілих і направлення їх у пункти медичної допомоги, а також локалізації пожеж;
- ужити заходів для припинення неправдивих чуток та попередження паніки серед населення.

Під час урагану і хуртовини поліцейський повинен:

- посилити нагляд за рухом транспорту і пішоходів, попередити водіїв та громадян про можливі наслідки урагану або хуртовини;
- надавати допомогу постраждалим і громадянам, які перебувають у безпорадному стані на вулицях та в інших громадських місцях;
- сприяти участі населення і транспортних засобів для розчищення проїжджої частини магістралей, вулиць, доріг і будинків.

При виявленні обриву повітряних проводів високої напруги поліцейський повинен:

- якщо обірваний провід під напругою знаходиться на землі, у місцях руху транспорту і пішоходів, установити шляхи його об'їзду і обходу;
- при наявності осіб, які перебувають у безпорадному або небезпечному для життя і здоров'я стані, організувати надання їм невідкладної медичної допомоги.
- доповісти черговому і викликати на місце аварійну бригаду підприємства з ремонту зовнішніх електромереж;
- з прибуттям на місце аварійної бригади забезпечувати охорону місця обриву. Про усунення пошкодження та інші вжиті заходи доповісти оперативному черговому.

При виникненні катастрофи поліцейські повинні:

- негайно доповідати в чергову частину про час, місце, обставини і приблизні масштаби катастрофи (аварії);
- уживати заходів для порятунку людей, державного, громадського та особистого майна; до прибуття пожежної команди організувати гасіння пожежі;
- організувати надання невідкладної допомоги потерпілим і направлення їх до медичних установ;
- не допускати сторонніх осіб до місця події, крім осіб, залучених до ліквідації її наслідків; уживати заходів щодо забезпечення недоторканності транспортних засобів до прибуття осіб, призначених для розслідування (за винятком випадків, коли потрібно рятувати постраждалих);
- забезпечити охорону громадського порядку на місці події до прибуття додаткових нарядів Національної поліції;
- у необхідних випадках сприяти залученню населення, транспорту та інших засобів для ліквідації наслідків аварії.

10. Вибухові речовини

(авіабомби, снаряди, міни, що не вибухнули, вибухові, хімічні, радіоактивні та інші речовини, які становлять небезпеку для населення)

- негайно доповісти про це оперативному черговому;
- ужити можливих заходів особистої безпеки, порятунку людей, виведення (вивезення) постраждалих та надання їм необхідної допомоги;
- ужити заходів щодо недопущення в зону виявлення (зараження) людей, транспорту і тварин;
- указувати маршрути виходу населення з небезпечної зони, шляхи об'їзду для транспорту;
- здійснювати сприяння у залученні транспорту та населення в проведенні рятувальних і невідкладних аварійно - відновлювальних робіт.

З прибуттям осіб, відповідальних за проведення робіт із знешкодження (підриву) боєприпасів, уточнюються завдання і патрульні діють згідно з ними.

Дії на місці дорожньо-транспортної пригоди

У випадку дорожньо-транспортної пригоди з наявними потерпілими (є загиблі або такі, що отримали тілесні ушкодження) до прибуття на місце слідчо-оперативної групи патрульний:

- здійснює заходи щодо надання невідкладної допомоги потерпілим і перевезення їх до медичної установи.
- встановлює особу потерпілого (прізвище, ім'я, по батькові, адреса проживання і місце роботи);
- забезпечує збереження і охорону місця події;
- встановлює особи водіїв, які були учасниками події;
- встановлює транспортні засоби учасників правопорушення;
- встановлює інших осіб, пов'язаних із дорожньо-транспортною пригодою;
- виявляє очевидців події, опитує їх відносно обставин події і записує їх дані;

- передає інформацію слідчому, який прибув на місце події або іншим компетентним органам, про учасників події і очевидців;
- передає їм зібрані дані, а також речі, які можуть стати речовими доказами, й інші матеріали;
- виконує окремі доручення слідчого;
- за необхідності:
 - організовує об'їзний рух транспортних засобів навколо місця події;
 - у випадку неможливості здійснити це власними силами, за участі присутніх осіб і учасників події;
 - фіксує розміщення транспортних засобів;
 - фіксує сліди переміщення і гальмування;
 - звільняє проїжджу частину від транспортних засобів учасників ДТП;
- відновлює рух.

У випадку залишення водієм місця пригоди патрульний повинен:

- з`ясовує вірогідний напрям руху транспортного засобу;
- тип, марку і номерний знак транспортного засобу;
- різновид вантажу;
- інші особливі ознаки (колір, пошкодження і т.д.);
- негайно передає оперативному черговому або слідчому дані, отримані від очевидців і огляду місця події про транспортний засіб, що залишив місце пригоди і водія.

2. Практичні поради для поліцейського

- Не стій на місці, рухайся. Не їзди одним маршрутом, змінюй його.
- Заїдь у двір, зупинись, роздивись, познач POI на карті. Страшно самому – їдьте двома машинами.
- Вийди поговори з мешканцями: представся, попитай, які проблеми, хто проживає, хто чим займається, які є POIs.
- Познайомся з дільничним, познайомся з хлопцями з райвідділу – неофіційно поговори, вони насправді хороші, але не довіряй.
- Благоустрій: де поправити дорогу, де погано вивозять сміття, де не видно світлофор, де проблемна вулична торгівля. Якби ти тут жив, що б ти поправив?
- Організація дорожнього руху: де постійна проблема, який знак зайвий, а який – не завадив би; де маршрутки зупиняються з порушенням, а де автомобілісти проблему створюють.
- Перекури за кавою з таксистами, вони теж потребують захисту, вони багато знають. Не довіряй їм. Заїдь на кінцеву, поговори з водіями маршруток – вони “накапають” на таксистів.
- Всю інформацію – занотуй, принеси нотатки до моніторингу та аналітики.

Прим.: POI – (*point of interest*) РВ ОВС, лікарні, магазини, бари, клуби, кафе, аптеки, АЗС, точки ремонту техніки, ломбарди, банки, банкомати, обмінники

При виявленні правопорушника на місці вчинення злочину:

- ужити заходів для відвернення правопорушення;
- при втечі підозрюваного – здійснити переслідування;
- якщо переслідування неможливе – знаходитися на місці до прибуття СОГ (при необхідності).

Якщо на місці події виявлено труп, забороняється змінювати його положення до прибуття слідчо-оперативної групи.

Перевезення затриманого (два поліцейських)

- Перед розміщенням до транспортного засобу затриманого необхідно візуально **оглянути і ретельно перевірити** з метою предметів і речей заборонених або обмежених в обороті.
- Під час перевезення затриманого повинно бути розміщено в задній частині службового транспортного засобу з **правого боку**;
- Після висадки затриманого із автомобіля, **перевіряти салон і сидіння**, де він сидів, щоб пересвідчитися, чи не були які-небудь предмети та/або речі, у тому числі заборонені або обмежені в обороті, сховані затриманим під час його перевезення.

Продовження...

Речові докази

- Збереження місця події в первинному, незміненому стані має велике значення для проведення результативного розслідування і саме тому всі дії повинні проводитися правильно та у відповідному порядку.

На місці події і на захищеному периметрі ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ курити, їсти і пити.